

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. IV. An iudex cui commissum super reuocatione attentatorum iudicare, cognoscat etiam de electione, & in locum resignantis per attentatum subrogatione, aduersus electam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

bus vacuari rescriptum, quamuis daretur aliqua esse subreptio; quin in vim illius delegatus secundum iuris formam procederet. c. super. X. h. l. l. r. & 2. l. sic contra ius vel vit. publ. adeoque attentata ante omnia, vt forma iuris est, reuocaret.

propriet. nec nos, inquit, contra iudicium partem aliquid possumus derogare: quo ergo iure possit interuentus; si non est discipulus supragistrum?

RESPONSVM IV.

An Iudex cui commissum super reuocatione attentatarum iudicare, cognoscat etiam de electione & in locum resignantis per attentatum subrogatione, aduersus electam.

8. De interdico.

Quod pertinet ad interdictum; non consistit illud in nuda verborum forma; sed in sua causa, origine, ac iure. causa huiusmodi magis attenditur quam factum. c. occidit. 23. q. 3. c. fin. X. de restitut. spoliat.

9. Eiusque causa.

Quamuis ergo amotum dicitur interdictum; vt executio est, & effectus; non tamen cum causa sua, seu precepto de recipiendis, & obseruandis statutis; sub poena interdicti: propter quorum reuocatione ob executionem illa indicta; inflicta hoc erat. quamdiu ergo non amouetur preceptum istiusmodi; non potest dici amotum esse interdictum: cuius causa non transiuerat in iudicium; nec finita erat, vt iustitia: iuxta c. forus. X. de verb. signif. quae vtique exigit restitui omnia in statum pristinum. restituere autem u videtur, qui restituit, quod habiturus esset actor, si controuersia eius facta non fuisset. l. restituere. 7. §. D. de verb. signif. quomodo spoliator damnaretur ab eodem Iudice ad rem cum omnibus accessoriis. c. grauis. de rest. spol. non igitur amotum hic censetur interdictum, nisi illius decretum, & sententia, quae causam complectitur, amoueat.

Quari potest an eligentes & electa censeantur attentatores & ab illis acta, nomine attentatarum, ex ea clausula sint reuocanda, idem quidem vocabulum tertio, quod parti, & Iudici tribuit c. Romana. §. in alium. de appell. in 6. negat tamen Iudici ad quem in tertium ob id competere iurisdictionem, pro regula iuris est, vt resisteret alios acta aliis non prauident, sed regula quidem haec est; patitur vero illa suas exceptiones, vt in l. 1. §. 1. p. D. de re iudic. vt cum vna quatuor vnum primario, alterum secundario tangit; cum vnus ab altero seu per alterum causam habet; ex eodem iure actio seu defectio competit. & propterea glos. in d. c. non solum in verb. reducendum, quod de tertio dicimus, de taliter, inquit, intelligas, qui cum parte vel iudice nihil attentat illicitum, nec de eius causam capit habere. c. ad hoc de except. rei iud. &c. & in terminis docet Ioan. Andreæ in d. c. non solum iudex a quo priuat aliquē dignitas, vt v. g. abbatia, & alium eligit, confirmat, benedicit; nomine attentatarum omnia reuocari. quia communis est actio, & non nam tertij, sed initiata potius simul prioris sequentis, & causam habet a prioris attentato. non enim potest eligi, contra.

Denique, quidquid sit, debuisset coram delegato allegari quaecumque praetenditur sub vel obreptio. d. c. super. in verb. delegatus postquam sibi super hoc facta fuerit fides, & partium altercatione audita, desuper decerni, quod iuris fuisset. non verò licuit vel ipsi interuentio quicquam inaudita parte statuere. quod nec Imperatori licuisse vult clementina pastoralis de sent. & re iudic. & de se ipso Pontifex in c. 1. X. de caus. possess. &

confirmari, aut benedici, nisi in
vin priuationis, spoliationisue iam
facta. non enim aliter vacat, vna
igitur vtriusque est actio; vnum
fit vtriusque, seu commune atten-
tatum, nisi enim in d. renuntia-
tione se fundaret electa; iam in-
curreret excommunicationem, in-
famiam, aliasque poenas, quas ca-
nones infligunt his, qui in benefi-
cia viuientium instituuntur. *c. audi-*
mus, 3. q. 6. c. 1. & 101. sit. X. de concess.
prab. vel eccl. non vacant. fures & la-
trones vocant. c. non furem. 7. 41.
quemadmodum lite super aliqua
dignitate aut beneficio pendente
procedi prohibetur, sub poena nul-
litas, ad aliam electionem, col-
lationem, seu provisionem. *c. 1.*
& 2. ut lite pendens. in 6. & secus fa-
ctum vocat attentatum d. c. 1. atten-
tata, inquit, electio iure viribus non
subsistit. lis autem pendere incipit
etiam per solam citationem. c. gra-
tum, X. de off. deleg. sic & in c. tanta.
X. de excess. pralat. c. cum vnivers. X. de
rer. permut. quæ ex principali cau-
sam trahunt simul eodem iudicio
comprehenduntur. eadem nullitas
attentata electionis liquet ex c. confi-
derauimus. c. cum nobis. c. quod sicut. X. de
elect. c. 1. c. bone. c. 23. 45. 46. X. de appell.

Quin imo, quamuis annexa, con-
nexa, incidens, dependens, vel
emergens tantum esset huiusmodi
electæ causa; ad idem rescriptum
spectaret. *d. c. 1. c. significauit. X. de off.*
deleg. quare in c. tanta X. de excess. pre-
lat. amoto Episcopo, qui censuras
Ecclesiæ contempserat, & sibi ad-
harere nolentes beneficijs spolia-
uerat, iubet Pontifex amoueri si-
mul omnes in huiusmodi benefi-
cia intrusos; irritam simul decla-
rans omnem huiusmodi destitui-
tionem simul & institutionem.
quem admodum adeo & in om-
nibus rescriptis apostolicis, qui-
bus mandatur alicui prouideri,
inselet hęc clausula, amoto ex in-
de quolibet illicito detentore. sicuti
in c. cum vniversor. X. de rer. permut.
vbi querela erat vnus permutan-

tis ab altero decepti: & tamen eã-
dem operã, eodemque rescripto
mandatur consanguineo decipien-
tis auferri præbendam, cui alter
renuntiauerat; & quam cõpermu-
tans in tertium illum consangui-
neum translerat, quod scilicet
causam ille habebat ab eodem de-
cipiente, & ex dicta permutatione.
simile est in c. 1. & 2. X. de alien. Iu-
di. mut. c. 1. X. de off. deleg. c. romana,
de pen. in 6. c. nuper c. si concubine. X.
de sent. excomm. c. proposuit. de concess.
prabend. vbi ad rescriptum, imo sen-
tentiam pertinent non nominati
in illis, quemadmodum rectè à phi-
losophis traditum est axioma; vt
quidquid est causa causæ, sit etiam
causa effectus. quin & in iure rece-
ptum est, vt à causa pendeat effe-
ctus. *l. sed etsi quis. §. interdum.*
D. de usufruct. l. 1. & ibi DD. C. per
quas person. nob. acq. l. rem nouam
C. de iudic. & inspicimus princi-
pium, quado finis pendet à princi-
pio. l. damna. la. 1. §. Sabin. D. de dam.
infect. vt pendet hic electio à iusta
vel iniusta depositione; spontanea,
vel cõacta resignatione prædeces-
foris, & cum quid à lege prohibe-
tur, prohibentur omnia quæ se-
quantur ex illo. c. cum quid de reg.
jur. in 6. l. non dubium. C. de leg. §. sed
& si quid. vt, inquit, infecta causã
primitiuã, infecta etiam censetur
deriuatiua. c. cum quid prohibetur. de
reg. jur. in 6. & vt dicit Baldus in l. 1. D.
de senat. extincta radice, ramos ex-
ficari oportet: siue eadem infe-
cta, inficiuntur & palmites: neque
maiores vires habent, quàm ab il-
la receperunt. non tantum ergo
citari potuit electa; sed etsi nec
citata quidem fuisset, sed causã tan-
tum processisset aduersus Ordina-
rium, à cuius actis gestisque illa
causam habuit, cum sciret illum
in lite consistere, sententia aduer-
sus illum lata, huic etiam præiudi-
casset: quamuis in lite non fuisset.
quamuis regulariter, inquit Gregor.
X. in c. 25. de sent. alius non nocet res
inter alios indicata; attamen, qui cum
sibi

Imo sen-
tentiam.

sibi primum de ea re actio vel defensio competeat, sustinuit sequentem agere, ac illi etiam qui passus est eum, a quo causam habuit, experiri, est preiudicium generatum. ut omittam quod correlatiuorum eadem sit ratio. Euerard. in loc. leg. loc. a correlat. eo-que, dum citari ac inhiberi potest benedicturus, potest & benedicenda.

6. Delegatio spectat ad omnia ad causam pertinentia.

7. Sorites huius quaestio- nis.

His accedit quod index ex eo, quod sibi causa committitur, inquit c. cum praecrea X. de off. deleg. super omnibus, quae ad causam ipsam spectare noscuntur, plenariam recipit potestatem: ad causam vero benedictionis pertinet quaestio, quomodo huc intrasti? & responsio; per electionem & confirmationem: rursus; quomodo in beneficium uiuentis? per cessionem: at qualiter, & ubi factam? in carcere; sed sponte, imo per vim & metum; qui in spoliato praesumitur. c. super hoc. X. de renunc. ideoque de renuntiatione, inquit c. 2. X. de rest. spol. sponte facta, antequam spoliata restituta fuerit, testes non admittas: videntur ut per sortem tota haec benedictionis, superinductionis, & resignationis causa ad delegatum pertineat? neque causa principalis tantum, sed & quaecumque accessoria in reuocationem attentatorum cadant c. dilecti. ss. X. de appell.

8. Soluuntur obiecta.

Superest solutio obiectorum. 1. c. quia nonnulli. X. de rescript. quod cum rescripta sint strictè accipienda, perperam ad futuras trahantur controuersias, quae nondum fuerunt tempore impetrationis: 2. c. P. & G. X. de off. deleg. quod non possint prorogari ad personas in illis non nominatas: 3. c. cum dilecti. X. de rescript. quod processus contra formam rescripti factus declaratur irritus: 4. c. cum olim X. de off. deleg. quod ad delegatos non pertineat damnorum cognitio, quorum in rescripto non erat mentio; eoque excommunicationem ab eis latam nullam esse: 5. clemantina litteras de rescripti. vbi mandatum

de prouidendo non porrigitur ad beneficium post creatum. 6. de c. Rotæ 157. quod rescriptum super causis motis, & mouendis non extendatur ad alias, etiam mox postea exortas. Abbasio d. c. cum olim. n. 3. si Index; ait, proedit super aliis rebus in rescripto non comprehensis, rescriptam esse, ut contradicatur, & appellatur: & n. 7. extendi tantum ad accessoria ex contractu ad interese, ex possessione ad fructus, ex spoliatione ad restitutionem spoliationis, & damnorum; quippe accessorium ad interdictum c. grauem de restitut. spoliat. aut non ex natura actionis principalis veniant: ex Euerard. loc. legal. ss. mandatum ad litem; & iurisdictionis aequiparari; & in neutro venire id, quod non exprimitur: sed haec omnia facile soluantur, siquidem d. c. quia nonnulli tam inueletur in eos, qui eosdem aduersarios ad diuersos Iudices trahunt, quos qui diuersas res aut personas ad eundem. multo magis iura illis indignantur, qui continentiam carfarum cupiunt diuidere. 1. mod. de Iud. praesertim, vbi, cum ex iisdem causis, & principis de cationes defumunt, ut hic ex faciectione, vel exemptione. & multo maxime si quid ex causa principali nascatur, vel dependeat, ut attentatum adeoque decifum est in dilecti. X. de excepti. post appellationem rescriptum impetratum non teneri mentionem facere de excommunicatione postmodum lata. sed illam, quandocumque post latam per delegatum irritari. & quidem inquit, post huiusmodi appellationem inuenerit attentatum, qui dicit omnia, seu quidquid, nihil excludit. & rectè dicit Panormitanus ex eo capite posse colligi regulam, quod de innouato post appellationem non est necesse in rescripto facere mentionem. & Viuianus in Rationali iuris ponif. ad d. c. dilecti. rationem assignat; quod, quae post appellationem fiunt, nullius sint effectus

fectus. *c. cum speciali x. de appell. nec præstet impedimentum quod de iure non fortitur effectum. & qui per appellationem à Iudice recessit, non teneatur curare, quid ille postea faciat. c. bona. de confirm. uti vel inutil.*

10. *De personis in his non nominatas, ad personas in eo non nominatas: pro regula quidem traditur: ut diximus: sed fallit in iis, quorum eadem est causa. iuxta l. sepè. D. de re iudic. ut antecessoris & successoris: l. 1. C. quando libell. princip. & specialiter decisum est in iis, qui succedunt in eiusdem rei vitium. c. quia. X. de iudic. ubi DD. & late Burrus. Quæ ratione etiam soluitur, quod tertio obiectum fuit, quod processus contra formam rescripti, sit irritus: quippe in d. c. quia, expresse deciditur formam in prioribus literis præscriptam extendi, & servandam esse etiam in illis, qui succedunt in vitium.*

11. *Quod 4. de damnis ex d. c. cum olim. X. de off. deleg. adfertur; nihil vrget. quia de rebus statuit omnino separatis, quam vel rescriptum Papæ, vel rei mandatum procuratorium exprimeret, videlicet de damnis in nemoribus & aliis rebus datis: cum illa tantum de stagno, molendino, & domo loquerentur. quod si autem damna in his accidissent, utique ex causâ continentia, & vt accessoria ad eisdem Iudices spectasset cognitio. d. c. gratis. arg. c. de prudentia. X. de donat. inter vir. & vxor. c. accessorium de reg. iur. in 6.*

12. *Clementina literas 5. loco obiecta, nihil etiam ad rem facit. illius ratio est, quia non entis nullæ sunt qualitates. beneficium ergo, quod in rerum natura non est, non venit in reservationem: sed effectus attentati, qui in sua causa continentur, commissa causâ commissi eidem delegato censentur. d. c. dilecti. X. de except.*

Quod 6. obiicitur ex decisione Ro-

13. *ca 157. quæ in impressione Colonienſi 1581. est in nouis 18 de rescript. fundatur tantum in d. c. quia nonnulli. vt rescriptum simpliciter conceptum non trahatur ad causas futuras, tamen, cum causa iusta est, nihil est dubij, quin Pontifex rescripta ad præsentis & futuras causas possit extendere. vt euident est in Iudicibus conseruatoribus, & attentatis. d. c. dilecto. d. c. bone. atqui rescriptum, de quo quæritur, præter appellationis, nullitatis, & attentatorum causas, committit omnes, quas Impetrantes habent non tantum, & mouent; sed & omnes, quas habere & mouere volunt, & intendunt; adeoque futuras. atque ita potius censendum est hanc clausulam rescriptis interferi ad derogationem d. c. quia nonnulli. neque enim aliter velle pontifex, aliter scribere dici potest. L. Labeo. §. idem Tubero. D. de supell. leg.*

14. *Cautela verò quæ ex Abbate refertur obiectione 6. vt appelletur tanquam à non habente iurisdictionem; & quæ vltius de accessoriis dicuntur rem nostram, vt eam deduximus, confirmant. vt & auget æquiparatio mandati rem procurandi, & iudicandi. sæpe enim illud extenditur ad res, & personas diuersas, ac futuras. Specul. tit. de procur. n. 8. & 9. Wesenbec. in paratit. cod. n. 9. arg. l. fin. C. quæ res pignora.*

15. *Aiunt denique citatum, qui citari non debuit, rectè appellare: ex c. cum olim. c. significantibus c. cum causa. X. de off. deleg. canonist. in c. præterea. X. de dilat. Guido Papæ decis. 436. Scaccia de appell. q. 17. lim. 47. n. 24. Abbas in d. c. cum olim n. 3. vt si delegatus citet extra comprehensa in rescripto; cautela est, inquit, vt contradicatur, & appelletur. sed contra dicere est comparantis, & in iudicio allegantis, seu exceptionem declinatoriam proponentis. & ita factum erat in d. c. cum olim; & reiecta exceptio; secuta appellatio; quæ ibidem probatur. idem accidit in d. c. cum causa*

14. *Causas futuras,*

15. *Qualiter ab incompetenti Iudice appellandum sit.*

16. *A citante non citandum.*

causa & in d. c. significant. vbi iurisdictionem Iudices resumferunt, cum antè declarassent se non esse competentes. nec vsquam horum locorum dicitur vocatum comparere non debere, priuilegium suum allegaturum. ceterum si euidentis est vocatum nullatenus spectare ad iurisdictionem vocantis; tum, quia comparere non tenetur; quia extra territorium ius dicenti impunè non paretur; l. fin. D. de iurisdictione. om. iud. recipi potest, vt vocatus appellet. non si aliquatenus dubitari potest. l. 1. §. si dubitetur. D. de iudic. gloss. Et DD. in d. l. si quis D. eod. diximus in Consult. can. de appellat. cons. vlt. qui notorie ad Iudicem non pertinet, legitime (quo vocabulo vtitur d. c. praeterea) vocari non potest. d. l. fin. & Abbas ubi supra subiungit, quæ dixerat intelligenda esse iuxta ea, quæ docuerat in c. 1. eod. vbi ad fin. multam energiam tribuerat notorio. eodem modo citatus ad locum non tutum, comparere non tenetur: appellare potest. clem. pastoral. §. notorium. §. vt illud. de sent. & re iud. at hic non dubitari tantum debuit, ex libello postulata inhibitionis; sed euidenter ostensum est hanc causam inhibitionis spectare, & natam esse, & per lentem ex principali; attentatam scilicet extractione, resignatione, & superinductione in dignitatem, non aliter vacantem.

17.
Causa continentia non diuidenda.

Quinimo electa ab ipso delegato petit inhibitionis reuocationem: quo iure? nisi quia & ipsa ad illam spectare causam agnosceret? Neque enim ab eo quereretur salutem, quem non crederet saluatorem, inquit Gregor. homil. 28. in Euang. Causæ continentiam diuidi vetat d. lex nulli. C. de iudic. ad causam verò benedictionis pertinere quæstionem, quomodo

huc intrasti? & quæ inde sequitur, mox ostendemus. sed & in materia etiam iurisdictionis, foris competens, non obstante etiam appellatione frustratoria, Iudex, a quo prouocatum est, procedere iubetur in c. qualiter. X. de iudic. s. licet. X. de for. compet. & generalius frivolas appellationes non esse attendendas decernitur in c. si quis. c. pastoralis. X. de appell. & hanc permissam frivola esse liquet ex eo, quod aduersante iure, vt hic, & sic Conc. Trid. s. 13. c. 1. vbi dum veterum appellationes in causis vilitatis, correctionis, & criminalibus, subiungitur vt consequens; nec episcopus seu vicarius appellationi tanquam frivola (nota) deferre tenetur, & quid demum eius rei sit, semper verum manet, proponi ab appellante coram Iudice debuisse: licet tum porro, & definitiue super competentia pronuntiatum fuisset, appellari. d. c. cum olim. de off. deleg. si probabilis foret appellatio, non in frivola. d. c. qualiter. d. s. licet.

Præterquam quod iubet Conc. Trid. s. 22. c. 7. vt in concedendis inhibitionibus Iudices teneantur seruare constitutionem Innoc. III. in c. Romana. de appell. in c. quæ veniunt eas concedi, nisi constiterit negotium esse ad concedentem deuolutum, alioquin, inquit Trid. inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla, at hic ne quidem proposita fuit declinatoria coram delegato; sed tantum coram notario allegata appellatio incompetentia. quomodo ergo ibi illo potuit ad Internuntium deuolui? quomodo inhiberi? nisi cum finali clausula d. c. 7. si notum sit & processus, & quæcumque secuta sint ipso iure nulla?